

Gemeente Kerkrade
Begroting 2025
Financieel beeld
Landelijke financiële ontwikkeling

Kerkrade
17 oktober 2024
Rein-Aart van Vugt

Gemeente Kerkrade

Deloitte.

Agenda

- Financieel beeld gemeenten
- (Financiële) begroting 2025
- Terug naar de kern (studiejaar)

© 2016 Deloitte The Netherlands

Financieel beeld gemeenten

Bron: Financieel Dagblad

Deloitte.

Gemeente Kerkrade

????....kiezen....polarisatie

Het geld klotst bij gemeenten tegen de plinten

Gemeenten hebben veel te hoge reserves, dat is geld van de burger

Als je gewoon niet meer begroot wat je toch niet uitvoert, dan is de bezuinigingsdiscussie niet meer nodig.

Het 'ravijnjaar' is juist goed: het zet een rem op de forse groei in geld en formatie bij gemeenten.

Het dwingt gemeenten keuzes te maken, prioriteiten te stellen, realistisch te ramen

Bezuinigingsspook komt snel dichtbij

Het Rijk 'kannibaliseert' de arbeidscapaciteit van gemeenten door veel taakoverdrachten

Bij taakoverdrachten komt steeds te weinig geld mee

ESSAY

Weg met die handboeien

Weg met die handboeien van structureel evenwicht

Het ravijnjaar gaat pijn doen

Het Rijk is onvoorspelbaar en onbetrouwbaar voor de gemeentefinanciën.

Verschraling op gemeenten: J/N?

© 2023 Deloitte The Netherlands

Een lastige tegenstelling. Wat valt (financieel) op ?

© 2023 Deloitte The Netherlands

Platzak

Algemene uitkering

- Herverdeling gemeentefonds 2023- 2025 (effecten gemaximeerd)
- Vanaf 2026 ‘ravijnjaar’
- Vanaf 2024 gewijzigde systematiek

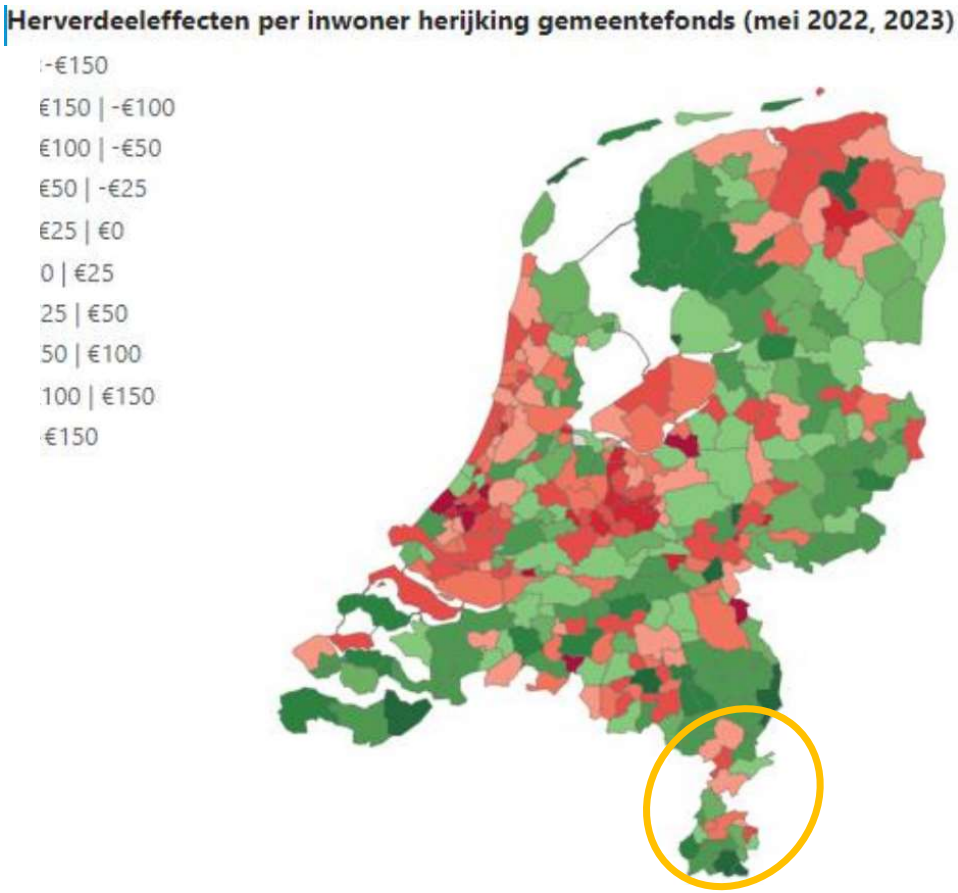
© 2023 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Algemene uitkering

Gemeente Kerkrade

- Herverdeling gemeentefonds 2023- 2025 (effecten gemaximeerd)

© 2023 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Ravijnjaar

Gemeente Kerkrade

Algemene uitkering:

I. Vanaf 2019 met € 13,0 miljard gegroeid van € 30,9 miljard naar € 43,9 miljard in 2024 (42%)!!

II. Ravijnjaar was 1 jaar geleden nog € 4 miljard, inmiddels is dat circa € 2 miljard.

III. Stijging algemene uitkering tussen 2024 en 2029 bedraagt 11% (5 jaar)

IV. Gewijzigde systematiek algemene uitkering vanaf 2024 (volumegroei 8 jari

Het Ravijn

* € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Landelijk mei-circulaire	30.892.700	33.360.000	34.880.000	39.494.300	40.370.800	43.939.500	44.888.900	44.028.900	45.606.200	47.119.100	48.809.900
				+ 42%							
	+ 1.542.700	+ 2.467.300	+ 1.520.000	+ 4.614.300	+ 876.500	+ 3.568.700	+ 949.400	-/- 860.000	+ 1.577.300	+ 1.513.0000	+ 1.690.800
		+ 8,0%	+ 4,6%	+ 13,2%	+2,2%	+ 8,8%	+ 2,2%	-/- 1,9%	+ 3,6%	+ 3,3%	+ 3,6%

0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	135.720	142.455	144.887	140.035	142.514	145.524
		+ 4,9%	+ 1,7%	-/- 3,35%	+ 1,77%	+ 2,11%

VI. Veel specifiek geld beschikbaar: Energietransitie, Stikstofproblematiek, Woningbouwimpuls. Tussen 2019 en 2023 gestegen van € 6,88 miljard naar € 16 miljard.

9 oktober 2024:
Acrres (volumedeel) bijgesteld:
2025: + 50 miljoen Euro
2028: + 175 miljoen Euro

© 2023 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Algemene uitkering

Gemeente Kerkrade

- Vanaf 2024 gewijzigde systematiek

© 2023 Deloitte The Netherlands

Gem. SchatHemel-Rijk

Ontwikkeling resultaat

Gemeenten zijn in 2023 wederom rijker geworden

Gemeenten houden veel geld over

▲ CDA-wethouder Maes van Lanschot (links) met VVD-fractievoorzitter Lex Janssen (vicevoorzitter de gemeenteraad). © ED

Eindhoven krijgt gemeentebudget maar niet op: 'We hebben een realisatiecrisis'

Samenvattend beeld

- **Financiële positie van gemeenten op een hoogtepunt**
- **Toekomstig financiële beeld is een aandachtspunt**
- **Realisatiekracht (uitvoerbaarheid) is het knelpunt**

In Kerkrade op basis van de uitkomsten van het studiejaar

Keuzes maken is het beslispunt

© 2023 Deloitte The Netherlands

Samenvattend beeld in detail

Wat valt financieel op?

1. Financiële positie van gemeenten is gezond en vanaf 2019 verbeterd
2. Gemeenten houden bij de jaarrekening vanaf 2020 veel (incidenteel) geld over, reserves groeien sterk
3. (Te) groot verschil tussen de ‘wereld’ van de begroting en de ‘wereld’ van de realisatie
    - Achterblijvende besteding van (bestemming)reserves
    - Achterblijvende investeringen
    - Achterblijvende ontwikkeling van grondexploitaties
    - Sterk oplopende pot: nog te besteden subsidies en specifieke uitkeringen
    - Achterblijvende besteding van de onderhoudsvoorzieningen en vooruitontvangen gelden van derden
    - Hoge voordelige saldo vanaf 2019
4. Gedurende het begrotingsjaar worden de begrote baten en lasten fors verhoogd
5. Gemeenten komen bij de begroting structurele gelden tekort en houden bij de jaarrekening fors (incidenteel) geld over

© 2016 Deloitte The Netherlands

Samenvattend beeld in detail

Wat valt financieel op?

6. Gemeenten krijgen in toenemende mate veel tijdelijk (incidenteel) geld om opgaven te realiseren
7. Omvang algemene uitkering vanaf 2019 met € 13,0 miljard (42%) toegenomen.
   Reserves vanaf 2019 met € 11,7 (41%) miljard toegenomen. Krijgen gemeenten extra geld niet weggezet?
8. Rijk strooit met eenmalige opgaven en geld
   2019: 16 regelingen € 6,9 miljard → 2023: 153 regelingen: € 16 miljard
9. Aantal en omvang van specifieke uitkeringen 'ontploft' en is vanaf 2016 met € 7 miljard (231%) toegenomen
10. Kosten sociaal domein stijgen en 'ongrijpbaar'
11. Algemene uitkering daalt in 2026, werkt structureel door
12. Langere tijd een laag investeringsniveau (vaste activa en bouwgrondexploitaties)
13. Weinig flexibele (wendbare) inzet van incidenteel geld

Onbegrip, polarisatie misverstanden, schurende systemen en vooral

taak-geld-mist'

- (Financiële) begroting 2025

© 2016 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Waar draait het om?

Gemeente Kerkrade

Houdbaarheidstest gemeentefinanciën 2024

Kerkrade

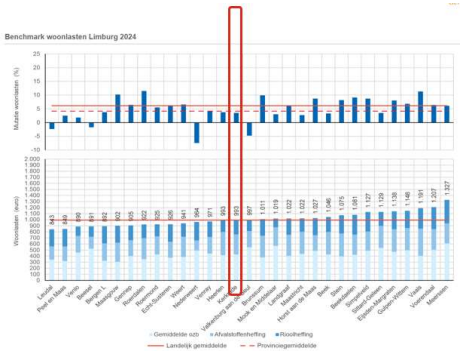
Klasse
Hoog

selecteer gemeentenaam
selecteer gemeentenaam

		2023	2024
Vermogenspositie			
Netto schuldquote		61,7%	58,6%
Effectieve netto schuldquote	54,6%	63,7%	60,3%
Solvabiliteitsratio	22,0%	22,0%	21,1%
Exploitatie			
Exploitatieresultaat	4,6%	0,5%	-0,6%
Negatieve resultaten in laatste 3 jaar	0	0	1
Onbenutte belastingcapaciteit	-2,9%	0,0%	-3,0%
Afhankelijkheidsratio	78,5%	82,2%	81,8%
Voorzieningenniveau			
Netto investeringsquote	3,8%	4,1%	3,8%
Netto lasten per inwoner	2.541	2.028	2.847
Weerbaarheid			
Houdbaarheidsquote	26,2%	25,5%	18,2%
Kasgeldratio	2,7%	3,1%	2,8%
Financiële conditie index	8	8	7,5

© Jan v.d. Lei, maart 2024

Investeringen in het voorzieningenniveau voor de burger van Kerkrade:
- of bezuinigen op een andere voorziening
- of lokale lasten verhogen
- of interen op de reserves (kan slechts tijdelijk)
- of hogere opbrengsten Rijk/derden

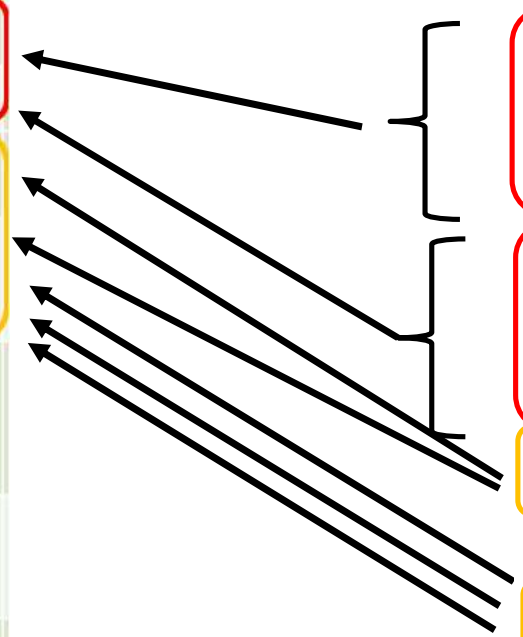
Deloitte.

Kaderstellen en controleren

Gemeente Kerkrade

Hoe staat dit in de begroting van Kerkrade?

Begroting	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan
	2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting
	4. 'Uiteenzetting van de financiële positie' en de toelichting
	5. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld (53 taakvelden).

Inhoudsopgave

Aanbieding **5**

Beleidsbegroting **7**

Financiële samenvatting 8
Begroting in één oogopslag 11

Programma's **13**
0 Bestuur en ondersteuning 15
1 Veiligheid 25
2 Verkeer, vervoer en waterstaat 29
3 Economie 34
4 Onderwijs 41
5 Sport, cultuur en recreatie 46
6 Sociaal domein 53
7 Volksgezondheid en milieu 67
8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 74

Paragrafen **83**
§1. Lokale heffingen 83
§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 88
§3. Onderhoud kapitaalgoederen 95
§4. Financiering (treasury) 103
§5. Bedrijfsvoering 107
§6. Verbonden partijen 113
§7. Grondbeleid 138
§8. Wet open overheid 145

Financiële begroting **147**
1. Lasten en baten 148
2. Financiële positie 168

Bijlagen **173**

Lijst van afkortingen 174
Nadere toelichting reserves en voorzieningen 176
Staat van Langlopende Leningen 179
EMU-saldo 180
Overige risico's 181

© 2016 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Doelen, prestaties en euro's

Gemeente Kerkrade

De te realiseren programma's:

Wat willen we?
Doelstelling – maatschappelijk effect

Wat gaan we er voor doen?
Wijze waarop gestreefd zal worden effecten te bereiken (via activiteiten)

Wat gaat het kosten?
Raming baten en lasten per programma / activiteit

Omschrijving van het programma
Relatie met de paragrafen
Taakvelden
Speerpunten van beleid

Wat mag het kosten?
Investeringen
Toelichting op financiële mutaties en overige zaken
Indicatoren

© 2016 Deloitte The Netherlands

Totaaloverzicht begroting 2025

begroting 2024

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2022	Bijgesteld 2023	Primair 2024	2025	2026	2027
LASTEN						
TOTAAL LASTEN	174.724	192.482	167.964	165.755	160.725	160.257
TOTAAL BATEN	209.445	206.005	199.681	204.249	196.433	199.063
SALDO LASTEN EN BATEN	34.721	13.523	31.717	38.494	35.707	38.807
SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN	-24.982	-29.812	-32.839	-35.747	-38.064	-40.013
Resultaat baten en lasten	9.739	- 16.289	-1.122	2.747	- 2.357	- 1.206
RESERVES						
0.10 Vermeerderingen	16.834	12.222	3.481	5.984	3.234	3.234
0.10 Verminderingen	13.611	28.512	4.603	3.237	2.957	2.618
SALDO MUTATIES RESERVES	-3.223	16.289	1.122	-2.747	-277	-616
0.11 RESULTAAT	6.516	0	0	0	-2.634	-1.822

Totaal 2023-2027 -/- 18.227

Totaal 2023-2027 13.771 (afname reserves)

begroting 2025

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2023	Bijgesteld 2024	Primair 2025	2026	2027	2028
TOTAAL LASTEN	188.306	204.478	181.452	173.020	167.973	168.123
TOTAAL BATEN	221.990	229.865	213.292	206.345	208.003	210.920
SALDO LASTEN EN BATEN	33.683	25.386	31.841	33.326	40.030	42.797
SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN	-29.505	-35.291	-37.667	-40.012	-42.578	-45.531
Resultaat baten en lasten	4.178	- 9.905	- 5.826	- 6.686	- 2.548	- 2.734
RESERVES						
0.10 Vermeerderingen	19.150	28.732	5.540	2.890	2.890	2.865
0.10 Verminderingen	22.106	38.712	11.446	7.397	3.203	3.364
SALDO MUTATIES RESERVES	2.956	9.980	5.906	4.507	313	499
0.11 RESULTAAT	7.134	75	80	-2.180	-2.235	-2.235

Totaal 2024-2028 -/- 27.699

Totaal 2024-2028 21.205 (afname reserves)

© 2022 Deloitte The Netherlands

Incidentele baten en lasten

Bedragen * € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2025 lasten Totaal	Incidenteel	Structureel	Begroting 2025 baten Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.907		6.907	162.393	-2.000	164.393
1	Veiligheid	7.363	717	6.646	543	492	51
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	8.397	260	8.137	297		297
3	Economie	2.875		2.875	1.247		1.247
4	Onderwijs	5.528	825	4.703	502		502
5	Sport, cultuur en recreatie	16.303	1.077	15.226	1.976	216	1.760
6	Sociaal domein	112.941	677	112.264	31.413	2.552	28.861
7	Volksgezondheid en milieu	14.544	1.021	13.523	13.471	671	12.800
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.593	2.607	3.986	1.451	107	1.344
	TOTAAL PROGRAMMA'S	**181.452**	**7.184**	**174.268**	**213.292**	**2.038**	**211.254**
0	Overhead	34.726	335	34.391	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	3.878		3.878	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	TOTAAL DIVERSE	**38.618**	**335**	**38.283**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**5.540**	**5.540**	**0**	**11.446**	**11.053**	**393**
	TOTAAL GENERAAL	**225.609**	**13.059**	**212.550**	**225.689**	**13.091**	**212.598**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**48**

Bedragen * € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2028 lasten Totaal	Incidenteel	Structureel	Begroting 2028 baten Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.887		6.887	163.978		163.978
1	Veiligheid	6.864		6.864	51		51
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.466		7.466	297		297
3	Economie	2.941		2.941	1.332		1.332
4	Onderwijs	5.260	225	5.035	452		452
5	Sport, cultuur en recreatie	14.448		14.448	1.547		1.547
6	Sociaal domein	106.861		106.861	28.837		28.837
7	Volksgezondheid en milieu	13.603		13.603	13.358		13.358
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.791		3.791	1.068		1.068
	Totaal programma's	**168.123**	**225**	**167.898**	**210.920**	**0**	**210.920**
0	Overhead	32.500		32.500	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	13.968		13.968	827		827
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**46.482**	**0**	**46.482**	**951**	**0**	**951**
0	**Mutatie reserves**	**2.865**	**2.865**	**0**	**3.364**	**3.057**	**307**
	Totaal generaal	**217.470**	**3.090**	**214.380**	**215.235**	**3.057**	**212.178**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**-2.202**

© 2022 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Prognose balans 20[illegible]

Vaste activa
31 december 2023
205.164

Reserves
31 december 2023
55.354

Schulden
31 december 2023
186.186

b. Geprognosticeerde balans

*Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar*	2023	2024	2025	2026	2027
ACTIVA					
Vaste activa	230.285	249.832	248.303	236.561	235.218
Vlottende activa	15.442	17.090	17.090	17.090	17.090
Totaal	**245.727**	**266.922**	**265.393**	**253.651**	**252.308**
PASSIVA					
Eigen vermogen	34.886	33.764	36.511	36.788	37.065
Voorzieningen	10.601	10.691	10.771	10.841	10.912
Vreemd vermogen lang	135.201	154.234	140.106	129.643	119.180
Vlottende passiva	65.039	68.233	78.105	76.575	85.447
Totaal	**245.727**	**266.922**	**265.393**	**253.651**	**252.308**

*Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar*	2024	2025	2026	2027	2028
ACTIVA					
Vaste activa	232.131	236.050	244.076	251.316	255.529
Vlottende activa	33.076	32.463	32.463	32.463	32.463
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**
PASSIVA					
Eigen vermogen	45.373	39.466	34.961	34.648	34.149
Voorzieningen	10.027	10.057	10.087	10.117	10.147
Vreemd vermogen lang	133.506	138.323	127.540	117.120	107.100
Vlottende passiva	76.301	80.667	103.951	121.894	136.596
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**

Totaal 2023-2027
33.738 (toename activa)

Totaal 2023-2027
14.111 (afname reserves)

Totaal 2023-2027
32.449 (toename schulden)

Totaal 2024-2028
50.365 (toename activa)

Totaal 2024-2028
21.205 (afname reserves)

Totaal 2024-2028
57.510 (toename schulden)

© 2022 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Prognose investeringen 2024 en verder

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2024	2025	2026	2027	2028	2024 - 2028
0.4	ICT investeringen	v	e	406	327	327	327	327	1.714
0.4	Telefooncentrale	v	e	0	65	0	0	0	65
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	274	274	274	274	274	1.370
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.395	1.300	1.300	1.300	1.300	6.595
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	421	2.000	2.000	0	0	4.421
0.6	Hondenbeleid	u	e	100	0	0	0	0	100
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	90	58	58	58	58	322
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	55	55	55	55	55	275
2.1	Verkeer en vervoer	v	m	0	270	270	270	270	1.080
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	3.985	5.184	4.184	4.184	4.184	21.721
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	932	100	1.500	100	100	2.732
2.1	Openbare verlichting	v	m	350	300	300	300	300	1.550
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	470	3.980	1.000	1.000	1.000	7.450
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	520	250	250	250	250	1.520
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	0	600	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	20	20	20	20	20	100
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	200	1.250	0	0	0	1.450
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	0	250	250	250	250	1.000
3.3	markt Eygelshoven	u	e	0	170	0	0	0	170
4.2	het Martin Buber	u	e	2.800	1.300	4.500	4.500	1.000	14.100
5.2	Sportaccommodaties	v	e	220	875	975	300	300	2.670
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	0	1.000	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	500	750	625	625	625	3.125
5.7	leefbomenbos/ Kloosterpark Pannesheide	u	m	50	450	0	0	0	500
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	650	425	425	425	425	2.350
6.6	Wmo-tapliften	v	e	150	75	75	75	75	450
7.4	Klimaatadaptie	u	e	250	250	250	250	250	1.250
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	440	400	140	140	280	1.400
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	167	167	167	167	167	835
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	100	150	150	150	150	700
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
Totaal reguliere investeringen				**14.995**	**22.745**	**19.545**	**15.470**	**12.110**	**84.865**
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	0	200	200	200	200	800
4.2	IKC Droomhof	u	e	3.649	0	0	0	0	3.649
7.2	Riolen	v	e	2.475	2.700	2.300	2.300	2.300	12.075
Totaal overige investeringen				**6.124**	**2.900**	**2.500**	**2.500**	**2.500**	**16.524**
III Leningen									
4.2	HMB lening	u	-	1.800	0	0	0	0	1.800
5.2	Stg. OGE KVC Oranje	u	-	30	0	0	0	0	30
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	35	0	0	0	0	35
Totaal leningen				**1.865**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.865**
Totaal investeringen				**22.984**	**25.645**	**22.045**	**17.970**	**14.610**	**103.254**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

Gemeente Kerkrade

© 2022 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Ontwikkeling BBV kengetallen gemeente Kerkrade

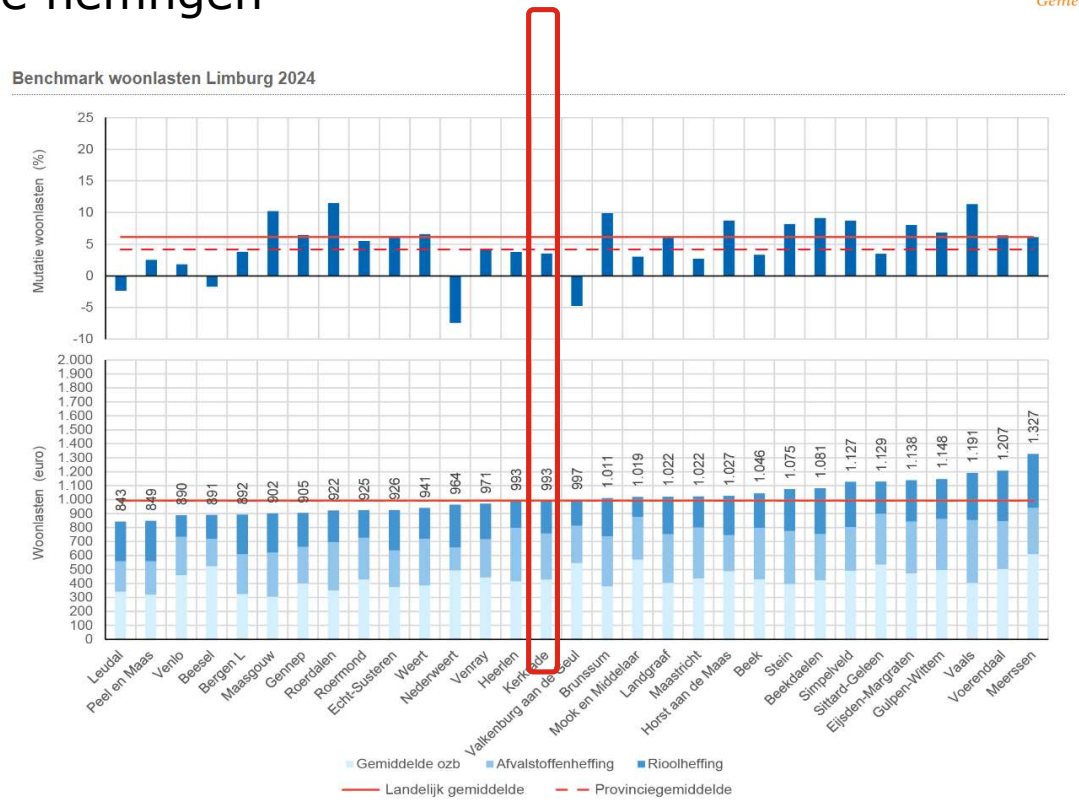
Gemeente Kerkrade

Kengetal	2019	2020	2021	2022	Begroting 2023	2023 ↓	Begroting 2024 ↓	Begroting 2025 ↓	Begroting 2028	Landelijk ge-middelde 2022	VNG-Norm Goed	VNG-Norm Onvol-doende
Netto Schuldquote (1)	79%	74%	75%	67%	99%	74%	102%	87%		39%	< 90%	> 130%
Solvabiliteit (2)	14%	16%	18%	20%	12%	20%	13%	15%		39%	> 50%	< 20%
Structurele exploitatie-ruimte	- /-0,8%	2,9%	4,7%	0,9%	1,6%	0,6%	0,8%	2,8%		5%	> 0%	< 0%
Grondexploitatie	- /- 0,6%	-/- 0,5%	-/- 0,4%	-/- 0,8%	0,0%	0,2%	-/- 1,1%	0,0%		6%	< 20%	> 35%
Belastingcapaciteit (3)	102,5%	102,7%	109,6%	121,7%	109,1%	98,3%	101,8%	n.n.b.	n.n.b.	102%	< 95%	> 105%
Weerstandsratio (4)	1,3	1,4	1,5	1,4	1,7	1,4	1,6	1,4	1,6	N.b.	N.v.t.	N.v.t.

Kengetal * 1.000 Euro	2019	2020	2021	2022	Begroting 2023	2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
algemene reserve	5.215	5.215	5.715	6.465	7.215	7.215	7.965	8.465	8.965	9.465	9.965
reserve exploitatie vrije deel	1.547	3.417	3.970	3.217	4.417	1.170	2.855	2.536	2.536	2.536	2.536
algemene reserve obk	272	343	1.250	1.070	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Totaal	7.034	8.975	10.935	10.752	12.882	9.635	12.070	12.251	12.751	13.251	13.751

Lokale heffingen

OZB meer-per-soons-huis-houden	Tarief Kerkrade (Euro)	Stijging	Tarief NL (Euro)	Stijging	Verschil
2019	285		281		-/- 4
2020	314	+ 10%	295	+ 5%	-/- 19
2021	336	+ 7%	305	+ 3,4%	-/- 31
2022	432	+ 28,6%	380	+ 24,6%	-/- 52
2023	419	-/- 3%	403	+ 6%	-/- 16
2024	427	+ 1,9%	423	+ 5%	-/- 4
Gem.	+ 28	+ 5,52%	+ 28	+ 8,8%	

Gemeente			Gem. WOZ-waarde	tarief OZB	OZB eigenaar	Afvalstoffen-	Riool eig./gebr.	Totaal
Landelijk gemiddelde			484.000	0,0909	423	346	225	994
Kerkrade			247.716	0,1725	427	331	235	993

Thans wordt voorgesteld om de OZB-opbrengsten met 8,5% extra te verhogen in 2025, in aanvulling op de vorig jaar reeds besloten jaarlijkse verhoging van 1,5%. De ozb-druk wordt daarmee 43 euro hoger t.o.v. 2024 (dus circa 37 euro meer dan vorig jaar reeds besloten).

+ 10%

+ 3,6%

+ 1,7%

+ 5,9%

Lokale heffingen

De doorkijk naar 2025 ziet er als volgt uit:

- Afval/riool kostendekkendheid
  + € 16
- Onroerendzaak belasting
  + € 43

In totaal stijgt de gemiddelde lastendruk naar huidige inzichten met circa +€ 59 euro in 2025
Dat is gemiddeld 5,9%.

Niveau lokale lasten in Kerkrade stijgt vanaf 2023 aanzienlijk minder dan gemiddeld landelijk.
Aandachtspunt:
1) past niveau van de OZB nog bij niveau van de voorzieningen voor de burger en bedrijven
2) financieel 'tekort' vanaf 2025 en verder niet alleen Ravijnjaar.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Forse groei activiteiten en geld, tussentijdse bijstelling

Gemeente Kerkrade

Lasten * € 1 miljoen	Primaire begroting		Begroting na wijziging		Realisatie	
2025	220					
2024	190	+ 51	241			
		+ 26,8%				
2023	188	+ 30	218	+ 2	220	
		+ 16%		+ 1%		+ 9%
2022	180	+ 25	205	-/- 3	202	
		+ 13,9%		-/- 1,5%		

Baten * € 1 miljoen	Primaire begroting		Begroting na wijziging		Realisatie	
2025	214					
2024	192	+ 39	231			
		+ 20,3%				
2023	188	+29	217	+ 7	224	
		+ 15,4%		+ 3,2%		+ 6%
2022	181	+25	206	+5	211	
		+ 13,8%		+ 2,4%		

Financiële positie (verleden en prognose) gemeente Kerkrade

Kern:

- Financiële positie is stabiel, gezond en afgelopen jaren versterkt. Feitelijk was en is het enige aandachtspunt voor de financiële positie van uw gemeente dat de reservepositie voor het opvangen van risico's op niveau blijft. Het gaat hierbij vooral om de reserves die van belang zijn voor de weerbaarheid (opvangen van risico's) van de gemeente. Dat zijn de algemene reserve, reserve exploitatie, en algemene reserve obk. Afgelopen jaren is hier door uw gemeente goed invulling aangegeven, want de reservepositie is versterkt. In de toekomst wordt dit bereikt door de begroting meerjarig sluitend te houden. Dit leidt ertoe dat de weerbaarheid verder gaat toenemen.

- Solvabiliteit (= reserves) is toegenomen en (bijna) voldoende, solvabiliteit neemt in 2024 fors af door inzet van bestemmingsreserves, daarna blijft de solvabiliteit stabiel.

- Schuldquote is afgelopen jaren afgenomen, terwijl fors is geïnvesteerd en valt in de categorie goed van de VNG-normen. In 2024 neemt de schuldquote fors toe door grote investeringen in met name 2024 en de aanwending van de reserves.

- Schuldquote en Solvabiliteitsratio zijn bij de jaarrekeningen 2019, 2020, 2021 en 2022 gunstiger dan begroot. Uw gemeente begroot voorzichtig en incidentele meevallers versterken daarom de reserves van uw gemeente.

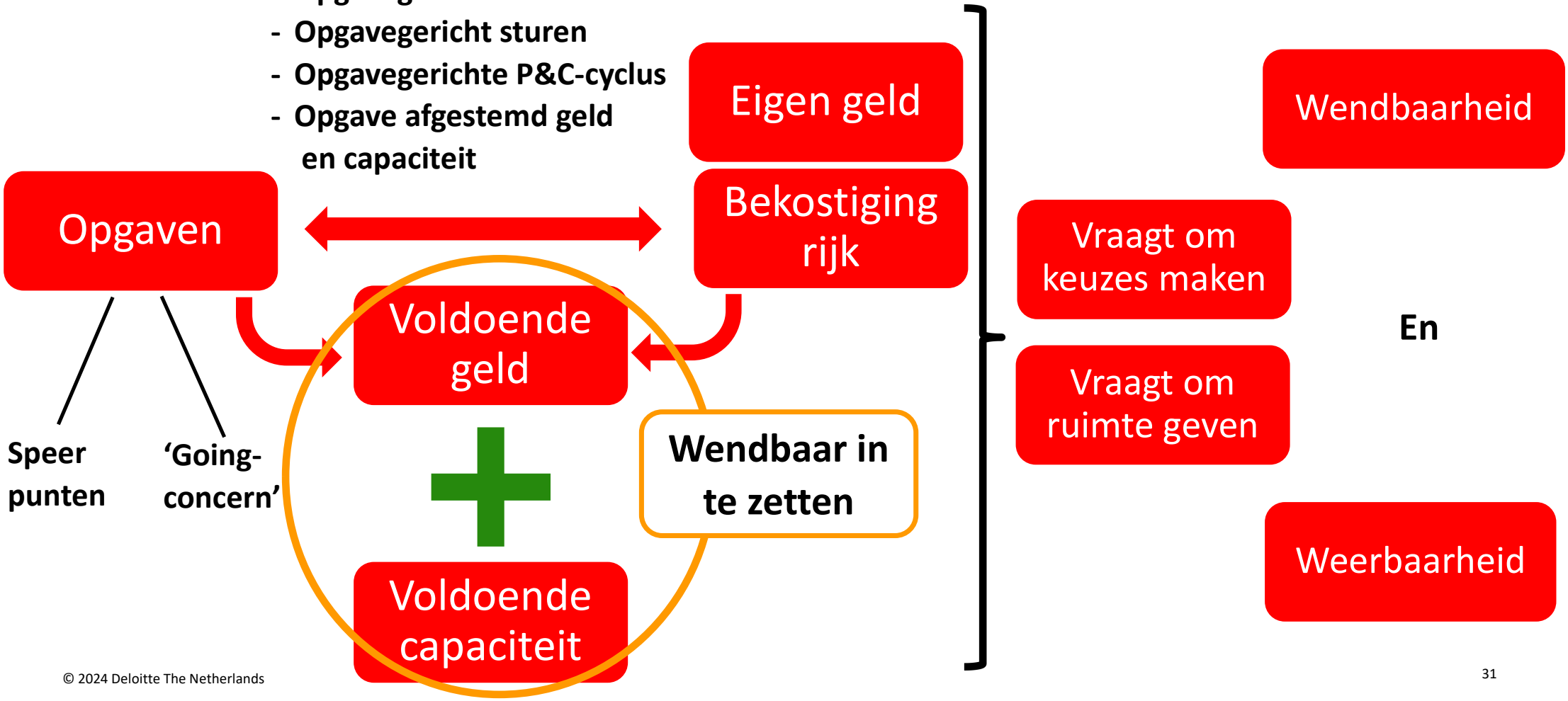
- Niveau van lokale heffingen is ongeveer gelijk aan landelijk gemiddelde. Stijging van de lokale lasten is in 2021, 2022 en 2023 en volgens het voornemen voor 2024 fors lager dan het landelijke gemiddelde.

- Komende jaren is en blijft investeren in de kwaliteit van de bedrijfsvoering essentieel om alle opgaven te kunnen realiseren.

Terug naar de kern

Terug naar de kern

Op een andere wijze kijken naar:
- **Opgavegericht kiezen**
- **Opgavegericht sturen**
- **Opgavegerichte P&C-cyclus**
- **Opgave afgestemd geld en capaciteit**

© 2024 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Wendbaar en weerbaar

Gemeente Kerkrade

Waar moet het (volgens ons) om draaien:

Het gaat erom hoe snel een gemeente op de actuele en dynamisch opgaven en bijhorende lasten kan inspelen (**wendbaarheid**, flexibiliteit, beïnvloedbaarheid) en hoeveel financiële buffers (**weerbaarheid**) zijn nodig om voldoende wendbaar te zijn.

Hoe kunnen ook incidentele gelden (de sterke financiële positie) bijdragen om op de actuele opgaven en bijhorende lasten in te spelen en de financiële huishouding daar op af te stemmen.

Kortom: Wat wilt u bereiken voor de inwoners, monitor de ontwikkelingen en onzekerheden en welke wendbaarheid en weerbaarheid past daar voor uw gemeente bij.

ESSAY

Weg met die handboeien

'Voorzieningen verschralen, terwijl de miljoenen in de reserves liggen opgesloten'

'Zo krijgen gemeenten handboeien omgeslagd'

Bezuinigen met goedgevulde reservepotten?
Dat kan anders
Het failliet van structureel financieel evenwicht?
Katie Zwetsloot en Rein-Aart van Vugt[1]

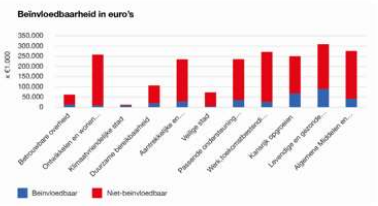
nds

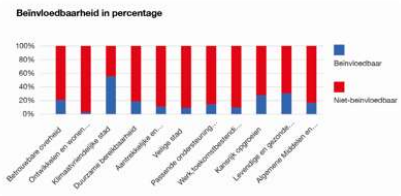
(Financiële) weerbaarheid en wendbaarheid

- Monitoren van de **ontwikkeling en trend** in de begroting en jaarstukken inzake wendbaarheid en weerbaarheid.
- Beoordeel de **kengetallen** in onderlinge samenhang en in de tijd
  (ontwikkeling 5 jaar, prognose 5 jaar)
- Benader **risicomanagement** als ondersteunend middel om doelen te bereiken

In Kerkrade onderdeel van het studiejaar

Beïnvloedbaarheid en niet-beïnvloedbaarheid per programma voor begrotingsjaar 2024 Gemeente Utrecht:

Wendbaar

- **Structurele exploitatieruimte**
- **Belastingcapaciteit**
- Beïnvloedbaarheid taken
- Beïnvloedbaarheid kosten en opbrengsten
- Rente- en afschrijvingsquote
- Investeringsquote
- Inzet van eenmalig geld
- **EMU saldo**
- **Kasgeldlimiet**
- **IDEËEN**

Weerbaar

- **Weerstandsfactor**
- **Solvabiliteit**
- **Netto schuldquote**
- **Grondexploitatiequote**
- **Rente risiconorm**

© 2024 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Wendbaar en weerbaar
Studiejaar gemeente Kerkrade

Gemeente Kerkrade

Reikwijdte/opdracht

1. Wij werken met een ‘zero-base methode’.
2. Wij werken niet met een specifiek financieel target, maar het project moet wel leiden tot financieel substantiële voorstellen en er moet nog wat te kiezen zijn.
3. Het betreft een ambtelijk-technische exercitie
4. Het college is opdrachtgever. De wethouders Weijers en Paas nemen zitting in de stuurgroep.
5. De te vormen werkgroepen worden gemengd en domein-overstijgend samengesteld.
6. Wij gaan dit project met onze eigen mensen uitvoeren.

Studiejaar loopt, en komt het college separaat op terug in Financiële commissie. Fase 1 (inzichtelijk maken mogelijkheden van beïnvloeden) is afgerond, fase 2 loopt nu (meer concrete voorstellen ontwikkelen). Conform afspraak met de commissie komt het college begin 2025 er op terug.

© 2023 Deloitte The Netherlands

Gemeente Kerkrade
Begroting 2025
Financieel beeld
Landelijke financiële ontwikkeling

Bijlage

Kerkrade
17 oktober 2024
Rein-Aart van Vugt

Gemeente Kerkrade

Deloitte.

- lenen

© 2016 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Balans en toelichting

Balans (x € 1.000)

Bron: Jaarrekening 2023

Gemeente Kerkrade

	2021	2022	2023
Vaste activa	**190.657**	**201.480**	**205.164**
Immateriële vaste activa	8.307	8.727	7.543
Materiële vaste activa	149.016	158.304	162.326
Financiële vaste activa	33.334	34.449	35.295
Vlottende activa	**27.703**	**28.108**	**42.619**
Voorraden	-/- 688	-/- 1.648	613
Vorderingen	18.926	17.090	32.463
Liquide Middelen	199	259	225
Overlopende activa	9.266	12.407	9.318
	218.360	**229.588**	**247.783**

	2021	2022	2023	
Vaste passiva	**183.787**	**192.611**	**205.919**	
Eigen Vermogen				
- Algemene reserve	10.935	10.752	11.190	
- Bestemmingsreserve	27.515	33.908	37.030	
- Jaarresultaat (voor bestemming)	2.986	6.516	7.134	
	41.436	51.176	55.354	1
Voorzieningen	6.682	6.234	6.243	
Schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	135.669	135.201	144.322	2
Vlottende passiva	**34.572**	**36.977**	**41.468**	
Kortlopende schulden	10.432	14.889	10.097	
Overlopende passiva	24.141	22.088	31.767	
	218.360	**229.588**	**247.783**	

3 Vaste activa + 14.507

1 Reserves = + 13.918

2 Schulden = + 8.653

Deloitte.

Gemeente Kerkrade

Dekken en lenen
Een groot verschil

Wie gaat er over?

De dekking is het budget = budgetrecht gemeenteraad. De gemeenteraad geeft aan waar en hoeveel geld wordt uitgegeven en hoe dat in de begroting wordt opgevangen.

Het college trekt eventueel een lening bij de bank aan om de uitgaven te kunnen doen. Hierbij is wetgeving zoals de Wet financiering decentrale overheden (Fido) en Schatkistbankieren een belangrijk kader. Het college heeft een treasurystatuut vastgesteld met de praktische uitwerking van deze wet- en regelgeving.

De gemeenteraad heeft kaders gesteld in de financiële verordening art. 212. Gemeentewet. Het college legt verantwoording hierover af in de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening.

Deloitte.

Schulden

Gemeente Kerkrade

Is lenen bij de bank bezwaarlijk?

Nee, mits:

- Geleend wordt voor investeringen (niet te veel voor het opvangen van tekorten in de begroting). Dan staat er bezit met onderliggende waarde tegenover
- De rente en aflossing kan terugbetalen (in de begroting dus kan opvangen) of onderliggend bezit behoudt de waarde zodat aflossing niet nodig is (bij gronden).
- Bij hoge schulden of voortdurend toenemende schulden ook zicht is op dalende schulden.
- Het rente-risico op de leningen goed in beeld is.

Kerkrade:

- Kerkrade voldoet aan de rente-risiconorm en kasgeldlimiet
- De leningportefeuille heeft een gespreide opbouw
- Leningen worden afgelost (risicospreiding herfinanciering)
- Gemiddelde rente circa 2,1% (bestaande leningen afgesloten in periode 1999-2022)
- Leningen worden alleen aangegaan als de rente en aflossing in de begroting kan worden opgevangen.

Deloitte.

Schulden

Gemeente Kerkrade

Spreiding van rentepercentages en periodieke aflossing zijn de sleutelwoorden om renterisico's te beheersen. Rentestijging werkt hierdoor geleidelijk door in de begroting

Staat van Langlopende Leningen

bedragen x € 1.000

Lening-nummer	Bedrag lening	Rente%	Aflossing jaar	Restant lening per 1.1.2025	Aflossing 2025	Rente 2025	Restant lening per 1.1.2026
200102	€ 9.076	5,470	2026	€ 726	€ 363	€ 24	€ 363
200201	€ 10.000	5,469	2027	€ 1.200	€ 400	€ 50	€ 800
200303	€ 17.500	4,855	2028	€ 2.800	€ 700	€ 132	€ 2.100
200501	€ 10.000	3,585	2030	€ 2.400	€ 400	€ 78	€ 2.000
200601	€ 11.000	3,798	2031	€ 3.080	€ 440	€ 103	€ 2.640
200901	€ 7.000	4,610	2034	€ 2.800	€ 280	€ 127	€ 2.520
201001	€ 5.000	4,610	2035	€ 2.200	€ 200	€ 93	€ 2.000
201301	€ 11.000	2,970	2038	€ 6.160	€ 440	€ 173	€ 5.720
2015-01	€ 11.000	1,220	2035	€ 6.050	€ 550	€ 70	€ 5.500
2016-01	€ 10.000	1,295	2036	€ 6.000	€ 500	€ 73	€ 5.500
2017-01	€ 6.000	1,395	2037	€ 3.900	€ 300	€ 51	€ 3.600
2017-02	€ 14.000	1,190	2037	€ 9.100	€ 700	€ 107	€ 8.400
2018-01	€ 12.000	1,360	2038	€ 8.400	€ 600	€ 107	€ 7.800
2018-02	€ 12.000	1,190	2038	€ 8.400	€ 600	€ 98	€ 7.800
2019-01	€ 10.000	1,200	2039	€ 7.500	€ 500	€ 84	€ 7.000
2019-02	€ 10.000	0,680	2044	€ 8.000	€ 400	€ 53	€ 7.600
2020-01	€ 10.000	0,585	2045	€ 8.400	€ 400	€ 48	€ 8.000
2020-02	€ 8.000	0,530	2040	€ 6.400	€ 400	€ 32	€ 6.000
2021-01	€ 15.000	0,190	2041	€ 12.750	€ 750	€ 23	€ 12.000
2022-01	€ 10.000	1,425	2042	€ 9.000	€ 500	€ 123	€ 8.500
2023-01	€ 8.000	3,150	2048	€ 7.680	€ 320	€ 233	€ 7.360
2023-02	€ 11.000	3,345	2048	€ 10.560	€ 440	€ 347	€ 10.120
Totalen				**133.506**	**10.183**	**2.227**	**123.323**

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2024. For information, contact Deloitte Netherlands.